

Lingwistyka stosowana – zagadnienia do egzaminu dyplomowego od 2023/24

PODSTAWY WIEDZY O PRZEKŁADZIE

1. Przekład – tłumaczenie – translacja – adaptacja. Podstawowe pojęcia nauki o przekładzie.
2. Rozwój translatoryki jako dyscypliny naukowej – wybrane aspekty historii przekładu i wiedzy o przekładzie.
3. Rodzaje tłumaczeń ustnych i pisemnych oraz ich zastosowanie .
4. Warsztat pracy tłumacza.
5. Wybrane koncepcje i teorie przekładu.
6. Ekwiwalencja, adekwatność i wierność przekładu; językowe i kulturowe aspekty nieprzekładalności.
7. Ocena jakości tłumaczenia; krytyka przekładu.
8. Udomowienie i egzotyzacja w przekładzie.
9. Strategie i techniki przekładu.
10. Odbiorca docelowy i jego wpływ na decyzje tłumacza.
11. Rola i specyfika tłumaczenia a vista w praktyce przekładowej.
12. Fazy i aspekty tłumaczenia konsekwentnego.
13. Typy tłumaczenia audiowizualnego .
14. Tłumaczenia audiowizualne jako forma adaptacji materiału: napisy dla głuchych i słabosłyszących; audiodeskrycja dla niewidomych i słabowidzących.
15. Zastosowanie tłumaczenia w różnych metodach nauczania języków obcych.

GLOTTODYDAKTYKA

1. Teorie akwizycji języków obcych.
2. Metody nauczania języków obcych w teraźniejszości i przeszłości.
3. Różnice indywidualne i ich wpływ na uczenie się języka obcego.
4. Autonomia ucznia i strategie uczenia się.
5. Ocenianie i testowanie w klasie szkolnej: tradycyjne i kształtujące.
6. Techniki nauczania podsystemów i sprawności językowych.
7. Interakcja i mediacja w europejskiej polityce językowej i praktyce szkolnej.
8. Błąd w nauce języka obcego – typologie i reakcje nauczyciela.
9. Integracja międzyprzedmiotowa w kształceniu językowym w szkole podstawowej.
10. Strategia ludyczna na lekcji języka obcego.
11. Światy wirtualne (Second Life) w dydaktyce języka obcego.
12. Edycja i produkcja materiałów audiowizualnych w ramach nauki języka obcego.
13. Nauczanie i ocenianie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi na lekcji języka obcego (do wyboru: uczeń z dysleksją, uczeń z ADHD, uczeń z niedosłuchem i uczeń głuchy, uczeń słabowidzący, uczeń z zespołem Aspergera, uczeń z niepełnosprawnością intelektualną).
14. Praca z uczniem zdolnym na lekcji języka obcego.
15. Skuteczny nauczyciel języka obcego: zadania, role, funkcje, cechy, zasady dydaktyczne.

JĘZYKOZNAWSTWO

1. Język jako przedmiot badań językoznawstwa.
2. Specyfika aktu komunikacji.
3. Język jako system znaków: cechy i klasyfikacja znaków.
4. Charakterystyka artykulacyjna dźwięków mowy.
5. System fonetyczno-fonologiczny.
6. Struktura słowotwórcza – modele i typy słowotwórcze, morfemy słowotwórcze.
7. Zdanie jako jednostka składniowa oraz typy i funkcje zdań.
8. Kognitywne mechanizmy konstrukcji znaczenia: metafora, metonimia, integracja pojęciowa.
9. Synonimia, antonimia, polisemia, homonimia jako kategorie semantyczne.
10. Zjawisko kategoryzacji w języku.
11. Stylistyczne i funkcjonalne warianty języka: żargon, dialekt, socjolekt, język potoczny (kolokwialny) a język formalny, język ogólny a język specjalistyczny, język pisany a język mówiony.
12. Akwizycja języka pierwszego i rozwój dziecka.
13. Język w ujęciu kontrastywnym.
14. Język a inne systemy komunikacji.
15. Język w ujęciu diachronicznym: podstawowe pojęcia związane z językoznawstwem historycznym, język wczoraj i dziś na wybranych przykładach.

KULTURA I CYWILIZACJA

1. Przełomowe wydarzenia historyczne i ich wpływ na kulturę i rozwój cywilizacyjny.
2. Wybitni artyści (sztuki wizualne/literatura/kino/muzyka), ich dzieła i kontekst, w którym powstały.
3. Wybrane aspekty kulturowe w dziełach literackich/innych sztukach.
4. Dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze (wybranego regionu).
5. Turystyka kulturowa i jej najpopularniejsze destynacje .
6. Wybrane zagadnienia kultury najbardziej rozpoznawalne dla danego obszaru językowego.
7. Kamienie milowe w rozwoju danej literatury lub innych sztuk.
8. Samoobraz w danej kulturze: wartości i stereotypy w tożsamości narodowej.
9. Tożsamości regionalne i lokalne: przykłady, charakterystyka i znaczenie.
10. Różnice, podziały i konflikty w danym społeczeństwie.
11. Nauka i postęp techniczny w danej kulturze.
12. Myśl filozoficzna i jej oddziaływanie w aspekcie historyczno-kulturowym i światopoglądowym.
13. Folklor i wierzenia ludowe (mitologia) w danej kulturze.
14. Priorytety życiowe i rozwój człowieka na podstawie wybranych przykładów (teksty literackie, filmy, kino, teatr, malarstwo, muzyka) w obrębie danej kultury.
15. System polityczny i podział administracyjny danego kraju .

TRANSLATORYKA

1. Definicje translacji w ujęciach statycznych i dynamicznych.
2. Charakterystyka układu translacyjnego.
3. Struktura zadania translacyjnego.
4. Specyfika trybów transferowania.
5. Kategorie ekwiwalencji i adekwatności, paradoks ontologiczny procesu i produktu translacji.
6. Przekładalność a nieprzekładalność, problem translacyjny na poziomie systemowym oraz na poziomie metakognitywnym (Sapir-Whorf, Chomsky, Koller i inni).
7. Charakterystyka specyfiki rodzajowej procesu translacji z uwzględnieniem cech wspólnych i różnicujących.
8. Rodzaje strategii translacyjnych w zależności od rodzaju translacji oraz typu problemu translacyjnego.
9. Kategorie tworzące jakość translacji.
10. Rodzaje kompetencji tłumacza.